

verslag

Algemeen verslag marktconsultatie
A27/A12 Ring Utrecht (HB 3044112)

	Zaaknummer 31115984
Datum bespreking	19 april en 20, 23 en 25 mei 2016
Deelnemers	Zie bijlage 1

Rijkswaterstaat Midden-Nederland
Bedrijfsvoering

Griffioenlaan 2
3526 LA Utrecht
Postbus 2232
3500 GE Utrecht
T 088-7971111
www.rijkswaterstaat.nl

Contactpersoon

Astrid Boumans
Inkoopadviseur
T 06 – 15 16 91 94
Astrid.boumans@rws.nl

Datum

20 juni 2016

Bijlage(n)

1. Deelnemers
marktconsultatie etc.

Rijkswaterstaat heeft een marktconsultatie gehouden voor de aanbesteding van het project A27/A12 Ring Utrecht (verder Ring Utrecht).

Dit is het verslag van de marktconsultatie. Dit verslag bevat, naar oordeel van Rijkswaterstaat, de weergave van de in de marktconsultatie opgehaalde input ten behoeve van het aanbestedingsproces.

In dit verslag wordt eerst een weergave gegeven van het verloop van de marktconsultatie en daarna wordt ingegaan op de 4 thema's die in de marktconsultatie aan de orde zijn gekomen.

Proces marktconsultatie

Gezien de complexiteit van de scope van het project Ring Utrecht heeft Rijkswaterstaat een marktconsultatie georganiseerd om marktpartijen te bevragen op adviezen en mogelijke procesverbeteringen ten aanzien van de aanbesteding en de contractering. Hiervoor is op 15 maart 2016 het marktconsultatiedocument gepubliceerd op www.tenderned.nl.

Op 19 april heeft er een bijeenkomst met betrokkenen plaatsgevonden waarin het project en de vraagstukken door Rijkswaterstaat zijn toegelicht. Een 9 tal marktpartijen heeft nadien gereageerd op de vragen vermeld in het marktconsultatiedocument. Met 5 van deze partijen heeft Rijkswaterstaat een verdiepend gesprek gevoerd. De namen van de bedrijven die 19 april aanwezig waren, de indieners van de antwoorden en de partijen die aan de verdiepende gesprekken hebben deelgenomen zijn weergegeven in bijlage 1 'Deelnemers marktconsultatie A27/A12 Ring Utrecht'.

De marktconsultatie is geen onderdeel van de aanbesteding. Rijkswaterstaat behoudt zich het recht voor om (delen van) de adviezen niet over te nemen. Nadat Rijkswaterstaat het inkoopplan voor het project Ring Utrecht heeft vastgesteld worden marktpartijen geïnformeerd over de gemaakte keuzes naar aanleiding van de informatie die bij de marktconsultatie is ontvangen. Deze informatie wordt in het najaar van 2016 op TenderNed geplaatst.

Thema scope

Rijkswaterstaat wil de projectscope opknippen in meerdere contracten, zodat per contract gefocust kan worden op het specifieke risicoprofiel. Door het opknippen van de scope wordt de complexiteit en het risicoprofiel van de verschillende contracten beperkt. Het introduceren van meerdere contracten leidt tot raakvlakken met de daarbij behorende risico's op het gebied van doorstroming, het borgen van één gezicht naar de omgeving en de technische aspecten. De reactie van de marktpartijen op het opknippen van het project in meerdere contracten is wisselend:

- Een aantal partijen ondersteunt de gedachte van het opknippen van de projectscope in meerdere contracten en ondersteunt ook de voorgestelde knip.
- Andere partijen zien liever de hele projectscope (uitgezonderd de Galecopperbrug) in één contract, of in één contract met de A27/ A28 en één contract met de A12 i.v.m. de beheersing van de raakvlakrisico's met name op het gebied van doorstroming.
- Voorgestelde beheersmaatregel bij knippen: een platform oprichten waar zowel opdrachtgever als opdrachtnemers onderdeel van uitmaken. Vanuit dit platform kan worden gewerkt aan een optimale doorstroming van het verkeer en één gezicht naar de omgeving (communicatie, hinderbeperking).
Een andere beheersmaatregel is het aanstellen van een coördinerende partij over de contracten heen. Dit kan bijvoorbeeld in de vorm van een systeemintegrator.
- Meerdere marktpartijen hebben aangegeven dat de Galecopperbrug het beste in een apart contract kan worden aanbesteed, gelet op de specifieke werkzaamheden en de kennis die over de Galecopperbrug nodig is. Hierbij heeft het de voorkeur dat de Opdrachtgever het ontwerp uitwerkt in een E&C contract. Voor de realisatie van de Galecopperbrug is aangegeven dat hier het beste de shortlist van marktpartijen van het project renovatie stalen bruggen kan worden aangehouden, gelet op de specifieke kennis die bij deze partijen aanwezig is over de Galecopperbrug.

M-component

Een aantal marktpartijen heeft aangegeven meerwaarde te zien in het opnemen van een M-component in de contracten Zuid en Noord. De voordelen die zij zien hebben betrekking op de robuustheid van het ontwerp in relatie tot de onderhoudbaarheid, de doorstroming en de kwaliteit van de uitvoering (life cycle benadering). De voorgestelde termijn met M-component betreft ca. 20 jaar.

Thema contractering / aanbesteding

Dialogofase

Meerdere marktpartijen geven aan dat zij graag tijdens de dialogofase een snelle trechtering naar 1 partij zouden willen zien. Met deze partij kan dan een convergentiefase (voor inhoud van deze fase zie volgende paragraaf) ingegaan worden. Deze snelle trechtering vraagt om een inschrijving die enerzijds voldoende scherp is om onderscheidend te zijn en Rijkswaterstaat voldoende zekerheid biedt over de kwaliteit van de inschrijving en anderzijds ruimte laat om in de convergentiefase 1 op 1 met Rijkswaterstaat zaken nader uit te werken. Bij

een dergelijke inschrijving hoort bijvoorbeeld een prijs met bandbreedte. Een ander voorstel is om de gegadigden in deze fase in gesprek te laten gaan met de stakeholders met als doel verdieping op de eisen ten behoeve van de inschrijving. Ook is het wenselijk om in deze fase af te stemmen met de opdrachtnemers van de andere contracten. Dit dient te worden voortgezet in de convergentiefase.

Convergentiefase

De convergentiefase (tussen voorlopige gunning en definitieve gunning) dient om de inschrijving verder uit te werken, waarbij de risico's en mogelijke beheersmaatregelen nader worden besproken en uitgewerkt. Bij beëindiging van de convergentiefase liggen ontwerp, prijs, planning en risicoverdeling vast.

Aandachtspunten bij de convergentiefase:

- Bewaking van de scope van de convergentiefase, i.c. daarin geen nieuwe zaken aandragen of scope te wijzigen maar een verdieping door te voeren. Dit is mogelijk door een plan van aanpak convergentiefase te vragen als dialoogproduct of door bij inschrijving zowel door inschrijver als Rijkswaterstaat de gewenste bespreekpunten vast te laten leggen.
- Prijsvorming: een vaste prijs bij inschrijving lijkt niet te passen bij een snelle trechtering in dialoofphase en een nadere uitwerking in de convergentiefase. Een prijs met bandbreedte (risicopot) lijkt een optie.

Mogelijkheden die de convergentiefase biedt:

- Samenwerking: tijdens de convergentiefase kan al worden gestuurd op samenwerking tussen de teams van ON en OG, met als doel aan het eind van de convergentiefase gezamenlijk gesteld te staan voor de daadwerkelijke realisatie. Het is mogelijk in deze fase van teamleden te wisselen, indien blijkt dat de betreffende teamleden de samenwerking in de weg staan.
- Innovaties: in deze fase de keuze maken om een actuele innovatie wel of niet toe te passen. Gegadigde maakt inzichtelijk welke innovaties wel of niet toegepast zouden kunnen worden (en met welke risico's) en heeft een plan B mocht Rijkswaterstaat een andere keuze maken.

Duur van de convergentiefase: de voorkeur voor de duur van de convergentiefase voor contract Zuid varieerde van minimaal 6 maanden tot aan het eind van de engineeringfase (ca. 1 jaar). De beelden van de marktpartijen of de convergentiefase ook voor contract Noord aan de orde is zijn verschillend. Motivatie om dit wel te doen heeft te maken met herkenbaarheid, gelijke aanpak en een gelijkwaardige relatie met de opdrachtgever vergelijkbaar als bij contract Zuid.

Prijsvorming en kwaliteit

De angst bestaat dat een goede en dure oplossing zichzelf uit de markt prijst. Hiervoor wordt voorgesteld om met een vaste prijs of plafondprijs met een ondergrens te werken zoals bij de projecten knooppunt Hoevelaken en ZuidasDok. Er wordt aangegeven dat de prijs vaak nog doorslaggevend is, ondanks dat de kwalitatieve EMVI-criteria zwaar meewegen in de beoordeling.

Ruimtelijke kwaliteit

Marktpartijen geven aan dat het vragen van een vormgevingsplan alleen van belang is als er ook ruimte in de vormgevingseisen aanwezig is. Hierbij gaat dan de voorkeur uit naar een EMVI-criterium boven een geldigheidsproduct. EMVI producten worden diepgaander uitgewerkt dan geldigheidsproducten. Een voorstel is om een plan van aanpak in te laten dienen waarin de gegadigde dient aan te geven hoe de vormgeving samen met opdrachtgever en stakeholders wordt opgepakt.

Informatievoorziening

Voor een goede aanbidding dient de door Rijkswaterstaat verstrekte informatie correct, volledig en tijdig te zijn. Tevens dient de informatie overzichtelijk te worden aangeboden; een aantal partijen geeft de suggestie om een GIS applicatie te gebruiken. De markt stelt het zeer op prijs als bij de start van de aanbesteding uitleg over de opbouw en volledigheid van de informatie wordt gegeven. Hierbij dient ook aangegeven te worden welke informatie eventueel later nog wordt geleverd. Als een aantal weken na start van de aanbesteding wordt geconstateerd dat belangrijke informatie ontbreekt dient besproken te worden of Rijkswaterstaat deze informatie nog kan verstrekken. Als de aanbestedingsprocedure al enkele maanden gaande is en de gegadigde heeft zijn ontwerp al ver uitgewerkt is het niet gewenst als aanvullende of gewijzigde informatie aan de gegadigden wordt verstrekt.

Thema optimale condities samenwerking

Tijdens de convergentiefase kan al aan een goede samenwerking worden gewerkt, mede omdat in de convergentiefase het ontwerp en de risico's met beheersmaatregelen verder wordt uitgewerkt en dit om een intensieve samenwerking vraagt. Hiermee kan een goede basis voor de samenwerking tussen opdrachtnemer en opdrachtgever ontstaan. Suggesties voor verdergaande samenwerking (tot eventueel een alliantie) worden door marktpartijen beperkt aangegeven. Het betreft met name de samenwerking op een specifiek onderdeel of door gebruik te maken van een risicopot/kansenpot. Duidelijk wordt aangegeven dat samenwerking niet bereikt wordt door te kiezen voor een specifieke contractvorm. Een reële risicoverdeling en een goede prijs voor de inschrijving is de basis voor een goede samenwerking. Een gezamenlijk belang is nodig om de samenwerking te stimuleren. De kwaliteit van de uiteindelijke samenwerking wordt met name bepaald door houding en gedrag van de mensen van het project. De markt is geen groot voorstander om de samenwerking in te zetten als een EMVI-criterium door bijvoorbeeld het houden van interviews. Een mogelijk voorstel voor een EMVI-criterium is een plan van aanpak over samenwerking.

Voor een goede samenwerking moet men personen durven te vervangen als dit de samenwerking zal verbeteren en issues durven te escaleren, zodat een probleem niet te lang tussen opdrachtgever en opdrachtnemer als conflict blijft hangen.

Thema onderscheidend vermogen

De ervaring van marktpartijen leert dat EMVI-criteria beperkt onderscheidend zijn en dat bedrijven vaak maximaal scoren op de criteria. De criteria dienen dan ook

zodanig te zijn dat het voor de inschrijver mogelijk is zich met de kwalitatieve EMVI-score te onderscheiden van de overige inschrijvers.

Optimale doorstroming

Rijkswaterstaat wil het criterium doorstroming zowel kwantitatief als kwalitatief beoordelen. Dit kan zowel via een VVU (voertuigverliesuren)-model als een dynamisch verkeersmodel. Van de bedrijven komen verschillende signalen over de werking van een VVU-model en het dynamisch verkeersmodel. Aangegeven wordt dat bij het gebruik van een VVU-model vaak iedere inschrijver de maximale score behaalt en het daarmee als EMVI-criterium geen onderscheid geeft. Daarnaast wordt gemeld dat voor invulling van het VVU-model een zeer gedetailleerde uitwerking wordt gevraagd, die uiteindelijk niet overeenkomt met wat tijdens de realisatie gebeurt; over hoe de opdrachtgever er dan mee omgaat zijn de ervaringen verschillend. Ook over het gebruik van het dynamisch verkeersmodel hoort Rijkswaterstaat verschillende beoordelingen. De input van het model levert veel discussie op. Mogelijk kan een knip in de contracten beperkend werken voor het gebruiken van een verkeersmodel.

De gedachte is om vanuit Rijkswaterstaat een projectoverstijgende dialoog te organiseren over het gebruik van kwantitatieve modellen bij het EMVI-criterium doorstroming.

Leefkwaliteit

Het criterium leefkwaliteit zal op basis van kwaliteit en kwantiteit worden beoordeeld. Voor het optimaliseren van de leefbaarheid tijdens de uitvoering en de eindsituatie vragen de marktpartijen om in het contract duidelijk aan te geven welke randvoorwaarden en wensen hierbij vanuit de omgeving worden aangegeven. Bij voldoende ruimte in het contract is dan is een EMVI-criterium leefkwaliteit mogelijk.

Een van de onderdelen van leefkwaliteit is duurzaamheid. Hierbij kan worden gedacht aan duurzaam materiaalgebruik, wat wordt gemeten middels Dubocalc. De marktpartijen zijn niet eenduidig over de mogelijke meerwaarde van Dubocalc met zowel positieve als negatieve ervaringen ten aanzien van onderscheidenheid. Een suggestie is om de toepassing van Dubocalc meer onderscheidend te maken door het toegestane materiaalgebruik te verruimen. Daarnaast wordt aangegeven dat bij duurzaamheid ook gelet zou kunnen worden op vermindering van het energieverbruik.

Innovatie

Marktpartijen geven aan dat zij onder innovaties nieuwe technieken maar ook procesinnovaties verstaan. Innovatie als EMVI-criterium is moeilijk, gelet op het feit dat innovaties geen doel op zich zijn en zich bovendien moeilijk onderling laten vergelijken. Bovendien blijkt het in praktijk moeilijk om innovaties door RWS uitgevoerd te krijgen. De moeizame validatie van innovaties lijkt het struikelblok te zijn.

Innovaties worden veelal gezien als creatieve toepassingen van bewezen technieken om tot een robuuste oplossing te komen bij de grote technische uitdagingen.

Bijlage 1

Deelnemers marktconsultatie A27/A12 Ring Utrecht

Aanwezige marktpartijen op 19 april 2016 marktconsultatie Ring Utrecht

- Arcadis Nederland B.V.
- Ballast Nedam Infra Speciale Projecten
- BAM Infra Projecten
- BESIX Nederland B.V.
- Boskalis Nederland B.V.
- Dura Vermeer Divisie Infra BV
- Ed. Züblin AG
- Geonius Groep
- Heijmans Infra B.V.
- HOCHTIEF Solutions AG
- Hollandia Infra bv
- Ingenieursbureau Westenberg
- Jan De Nul n.v.
- Mobilis B.V.
- Mijnsen Dynamische Mobiliteit BV
- ProRail
- Romein Beton
- Royal HaskoningDHV
- Schreuder Bouwen langs water en wegen B.V.
- Siemens Nederland N.V.
- Strukton Civiel bv
- Strukton Integrale Projecten bv
- Tauw B.V.
- Van Boekel Zeeland B.V.
- Vialis B.V.
- Volker Infra
- VWQ Projectmanagement BV
- Wagemaker
- Witteveen+Bos ingenieurs

Marktpartijen, die de vragen uit het marktconsultatiedocument Ring Utrecht hebben beantwoord:

- Arcadis Nederland B.V.
- BAM Infra Projecten
- Dura Vermeer Divisie Infra BV
- Heijmans Infra B.V., Fluor Infrastructure B.V. en Witteveen+Bos ingenieurs
- HOCHTIEF Solutions AG
- Hollandia Infra bv
- Mobilis B.V.
- Royal HaskoningDHV
- Van Hattum en Blankevoort en Volker Infra

Op 20, 23 en 25 mei zijn er verdiepende gesprekken over de marktconsultatie geweest met:

- BAM Infra Projecten
- Heijmans Infra B.V., Fluor Infrastructure B.V. en Witteveen+Bos ingenieurs
- HOCHTIEF Solutions AG
- Hollandia Infra bv
- Volker Infra, vertegenwoordigd door KWS Infra, Van Hattum en Blankevoort en Vialis

Datum
20 juni 2016